

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē
Istoria**

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput II. De inventione reliquiarum sanctorum quadraginta Martyrum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

διελθοι τῶν τοικτων γυᾶσιν, καὶ σύρτων γε-
γειμφύων πύσιοῖ, εἰ τῇ γραφῇ συναρθ-
έσσει γυμαῖα ὡς μὴ ταῦτα μόνα πέρει
πάντα δοκεῖ, πιστώσατο καὶ θεος αὐτὸς, πάντα
περδικάτην πολλείαν κεχαρισμένους αὐτοὺς
ἔχων ὡς δύχομφύτες ἐτοίμας ὑπακόειν, καὶ
πολλάκις αὐτῆς τοῦτων πρεσβύτερων προφαι-
νεῖσθαι. Χρήσιμον φάινε πολὺς θεοφίλον προστά-
γει τοῖς αὐτοῖς πότεροις, λιγὸν μὴ σφάς αὖτες
ταῦτης διάταχτον πράξεων παρέχωσιν ἀλλὰ σα-
μπτωτῶν καθ' ἕκαστον εἰς διπλόν ξύλον, ἐπι-
δίκαιωτων θεοφίλην ἔναι τῷ βασιλέως
ἀδελφῷ, ἐκὼν παρέσωτέως μὴ καὶ μαρτύ-
ριοι τις ὡς ἔτερα πραγματισθόμενοι, εἰς
ἐγκαμίων νόμουν ἐπεπληνούντες. Οὐ δέ μοι καὶ καὶ
αὐτὸν, ἐκκλησιαστικῆς τε ισορείας ἴστον ἔναι
δοκεῖ, καὶ θεοφίλειας αὐτῆς προφανῆς ἔλεγ-
χος. αὐτόν τεν ἔξω, εἰ καὶ χερνωύτερον συνέσῃ,
ἔχει ὡς δέ.

A bonorum illius prescriptam legerit, &
ex scriptis exploraverat, num res ipse
cum verbis nostris consentiant. Sic cui
vero hæc per se sola non sufficiant, at
certe Deus illi fidem faciat; qui illam
ob vitæ sanctimoniam adeo charam ha-
bet & acceptam, ut eam orante cele-
riter exaudiat, ac sibi numero qua ge-
renda sunt, ei prænuntiet. Neque enim
Dei amorem ac benevolentiam homi-
nibus unquam conciliari dixerim, nisi il-
li operibus suis dignos se amore illo præ-
stiterint. Ac singula quidem ex quibus
demonstrari potest Deo chara esse Im-
peratoris sororem, libens hic præterea;
ne quis forte calumnietur, me qui aliud
scribendi argumentum suscepimus, ad
laudes & encomia divertere. Illud ve-
ro quod per se ipsum & Ecclesiasticæ
historiæ congruum esse mihi videtur,
& divini in illam amoris perspicuum ar-
gumentum, hoc loco commemorabo,
quamvis aliquantò post acciderit. Est
autem hujusmodi.

Κεφ. 6.

Περὶ τῆς εὑρέσεως τῶν λειψόνων τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα
μαρτύρων.

Caput II.

*De inventione reliquiarum sanctorum
quadraginta Martyrum.*

Mullier quædam, Eusebia nomine,
Diaconissa sectæ Macedonianæ,
ædes & hortum habebat haud procul à
mœnibus urbis Constantinopolitanæ.
Illic sacras reliquias custodiebat quadra-
ginta militum illorum, qui olim regnan-
te Licinio martyrium perpessi erant Se-
bastiæ. Quæ cum morituram esset, su-
pradicatum locum Monachis ejusdem
sectæ reliquit, & jurejurando eos ob-
strinxit, ut ipsam illic sepelirent, ac supra
caput in summa parte loculum ipsius se-
paratim incidenter, & Martyrum reli-
quias una cum ipsa deponerent, nec ulli
rent indicarent. Ac monachi quidem
id quod mandatum erat, fecerunt. Ve-
rum ut Martyres debito cultu affice-
rentur, & res nihilominus, sicuti Euse-
biæ polliciti fuerant, extraneos latceret,
oratorium sub terra circa mulieris tu-
mulum ædificarunt: superne vero habi-
taculum construxerunt, cujus folium
coctis lateribus stratum erat, atque
ex eo descensum occultum ad Marty-
res. Postmodum vero Cæsarius, vir ea
tempestate potentissimus, quippe qui ad

Gινή τις δύσεια τενόντα, διάκονος τοῦ μα-
κεδονίας αἰρέσεως, οἴκημεν καὶ κῆπον εἶχε
πρὸ τοῦ τείχους τῆς καντακινηπόλεως. καὶ οἱ ερε-
λένιανα στάδιον εφύλαξε τῷ σεβαστεῖα
τὸ δερμάτιον. Τοὺς λικινάς χεράντας μαρτυρη-
σάντων τεσταρέκοντα σεβαστῶν μελλοντα
τοῦ τελευτᾶν, καθέλιπε τὸν προφεγμένον Β-
πτον μοναχοῖς ὁμοδόξοις, καὶ μεθ' οὐκαντὸν ἀντῶν
ἔδειπτον καὶ τοῦ πορθμοῦ ιδίᾳ ξέσαι, καὶ συνια-
ταδέσθαι τὴν μαρτυρίαν τὰ λένιανα, καὶ
μηδὲν καθαμηνύσαι: καὶ οἱ μηνὶ ὡδεὶ ἐποίειν
τοῦτο τὸ προστητόν θεραπείας μεταλαγ-
χάνειν τὰς μάρτυρας: καὶ τὰς ἔξω τενάγνονες.
Nη τὰ συνιεθεῖμά περι τὰς δύσειαν, δύκη-
ριον οἷον ὑπὸ γῆς ἐτελίναντο ὅπει τοι
αὐτῆς θήκην εἰς δὲ τὸ προφανές, οἴκη-
μα ὑπερόινα πελνάντος ὅπλαις τὸ ἔδα-
φον ἥμισυ στεμένον, τὰς μάρτυρας μὲν δὲ ταῦτα
κατέστησαν εἰς τὰς μάρτυρας. μὲν δὲ ταῦτα
κατέστησαν εἰς τὰς μάρτυρας, οἵ-

Consulatum & ad Præfecturam Prætorii electus fuerit, uxorem suam fato funeratam juxta Eusebiæ loculum sepelivit. Id enim ipsis, dum viverent, ex compacto placuerat; quippe quæ se se invicem maxime diligerent, & in fidei doctrina inter se consentirent. Hinc data est occasio Cæsario, locum illum sibi emendi, ut & ipse juxta conjugem suam sepeliretur. Supradicti vero Monachi alium in locum migrarunt, nihil de Martyribus indicantes. Posthac colapsò ædificio, humoque ac ruderibus superjectis, universus ille locus complanatus est. Nam Cæsarius in honorem Thyrsi Martyris, magnificam illuc Ecclesiam Deo ædificavit. Porro suprà memoratum locum destrui, & tantum temporis spatium elabi, meo quidem judicio Deus de industria idcirco permisit, ut & Martyrum inventionem, & benevolentiam suam erga inventricem illorum, mirabiliorē atque illustriorem redderet. Inventrix autem illa fuit Pulcheria Augusta, soror Imperatoris. Nam cum admirandus Thyrus ter illi apparuisset, Martyres qui sub terra latebant indicavit, utque ad ipsum transferrentur præcepit, ut eadem depositione, parique cultu quo ipse fruerentur. Ipsi quoque quadraginta Martires candidis vestibus amicti, eodem tempore semetipsos ei indicarunt. Res porro ipsa fidem omnem transcendere, nec facile expediti posse videbatur. Nam nec antiquiores clerici illius Ecclesiæ, licet saepius interrogati, nec alias quisquam, Martyres indicare potuerunt. Tandem vero cunctis jam desperantibus, Polychronio cuidam Presbytero, qui olim fuerat ex Cæsarii familiaribus, Deus in memoriam revocavit monachos illos qui olim locum incoluerant. Hic ergo ad clericos Macedonianorum profectus, eos de monachis interrogavit. Cumq; omnibus jam defunctis, unicum ex illis superstitem reperisset, qui ad hoc ipsum servatus esse videbatur, ut quæsitos Martyres indicaret; rogavit hominem, ut sibi diceret, utrum factas reliquias in supradicto loco reconditas nosset. Sed cum illum ob pactum quod cum Eusebia pignerant, non nihil tergiverstantem videret, divinam ei revelationem, & instantiam Augustæ, ipsorumq; omnium desperationem exponit Polychronius.

καὶ ὑπάτε τοι ἵστασθε εἰς αἴξια τρεπόμενοι,
θαυμάσια αὐτὸς τὸν γαμέλιον παρεγένετο οὐρανοῖς
εἰς σφραγίδας τοῦτο γὰρ εἰς τοὺς πεντεκοπτήνας τοὺς
ἀνθρώπους συνέδοξεν, καὶ τοῦτον τὸν θεού μαρτυρίῳ
τοῖς αἰλιάταις, καὶ τοῖς τὸ δόγματι τοῦ θεοῦ
τοῖς αἵρεσις οὐρανούσις· ἐπειδὴν περιβαῖον
ἔχει τοις αἰλιάταις πάσης τοῦ πατέρος, οὐ
αὐτὸν αἰλιάτων πλησίον τὸ γαμέλιον παρεγένετο
πεντεκοπτήνας μοναχοί, αἱ λαχεῖς μετακοινωνίας
τοῖς καταπεσόντοι τῷ τοις μη ταῦτα γῆς
τεκμήριον φέρεται ἐπιβληθέντοι, πᾶς οὗ τοῦ θεοῦ
πιστοῦ ἔχωματιδή καθότι αἰλιάταις οὐρανού
εἰς τηλειαν θύεσθαι τοῦ μαρτυρίου, μεγαλοτερού
ναὸν τῷ θεῷ σταύρῳ μετεποτεν αἰετοκέρατη
μελάνης ὠδεσίφανος λειτουργοῦ προσηγένετο.
πον, οὐ ποτε τον προελθεῖν χρεον εἶναι οὐελεῖται,
τοῦ θαυματούσιον καὶ ἐπιφανεστέραι παρεγένεται
τοῖς μαρτυρίοις τῶν μαρτυρίων την δύρειν, οὐτε
ράπτον την διοφίλασιν οὐτε τοῦ κατατέλεσθαι
δελφὶ περιχείρια ή βασιλίς ἐπιφανεῖται
αὐτῇ τείτονος θαυμάτος· οὐ τίχος οὐ, τετοπι
γὰν κρυπτομένος ἐμένυσε, καὶ μελάνη
τοῦς ἑαυτὸν σκέπευσεν οὐτε τὸ οὐρανός.
σεως καὶ τιμῆς μελέχειν ἀμαρτιγείη
τελεσθεῖσαν αἱ λανθασμένη μεταμετα-
περγίας, καταδηλώς αὐτῇ σφαῖς ἐπονται
δόκει τοισιών εἶναι κρείτον τὸ περδίγματον
ταντελῶς ἄπορον· εἴτε γὰρ οἱ ταταΐστεροι
τῶν ἐνταδέκατην πολλάκις ἐγένετο,
εἴτε αὖτε καταμηνύεται τοῦ πατέρος
τοῦτον τὸ δητελευταῖον, πάνταν αμηγαν-
τον, πολυχρενιώ τον πρεσβύτερον, πάλι
θρυμβῷ τῶν καισαρίων σινέων, αγετοῦσι
εἰς νῦν τὰς τοις τὸν θεοὺς αἰκνεῖας μονά-
χος· καὶ παρετάξεις μακεδονιῶν κατεγένε-
ται. εἴτε δὲ πατέρων τελετεύποτον, ἔνα μάον τελεία
ρων οὐ πάτητον μηνύσει τὸν θεογένημένα με-
τύρων εἴτε πεφυλαγμένον σὺν θεοῖς, εἴτε
Φράγειν, εἴτε ιερά λειψανα εἰδοῦλο τοῦ θεοῦ
λαθεντια χῶρου κρυπτομένοι· εἴτε δὲ δια-
τοις περιθύεσθαι τοις θεοῖς, οὐδὲν αὐτοῖς πε-
λυχεῖν· οὐ ποπαραζέμενοι, καὶ τοῖς θεοῖς
ἐπιφανεῖσαν ἐδηλώσει, καὶ τοῖς βασιλεῦσι
τοῖς οὐρανοῖς, καὶ αὐτῶν την αἰματηνίαν,

A Tum ille vera esse confessus est, ea quæ Deus Augustæ revelaverat. Se namque, qui tunc admodum adolescentes monasticam disciplinam sub senioribus præfectis illic didicisset, compertum habere, quod Martyres juxta arcam Eusebiæ jacerent; nescire tamen, utrum sub templo, an alibi defossi sint, propterea quod multum temporis effluxerit, & prior loci facies in eam quæ nunc cernitur, speciem commutata sit. Ad hæc Polychronius: mihi vero, inquit, idem non accidit. Memini enim adesse me, tunc cum uxor Cæsarii sepeliretur, & exadjacente via publica judicans, conjicio illam jacere circa ambonem, quod est pulpitus lectorum. Igitur, subjecit monachus, Eusebiæ arca juxta Cæsarii conjugem requirenda est. Nam & dum viverent, unæ erant ut plurimum: & ut mortuæ arcas vicinas haberent, paœæ inter se fuerant. Cum igitur eo quo dictum erat, loco fodiendum esset, & Martyrum investigandæ reliquie, Augusta eâ re intellecta, jussit ut opus aggredierentur. Effosque circa ambonem loco, reperita est arca conjugis Cæsarii, sicut Polychronius conjecterat. Et modico inter-

B vallo distans ex transverso pavimentum coctorum laterum, & marmorea tabula magnitudine illiæqualis. Sub qua ipsius Eusebiæ loculus apparuit, & quod circa illum loculum erat oratorium, albo-purpurei marmoris crustis satis eleganter tectum. Operculum autem loculi, instar sacræ mensæ fabrefactum erat. In summa autem parte ubi Martyres jacebant, exiguum foramen apparuit. Tum vero adstantis quidam ex Imperatoris palatio, tenuem virgam quam manugerebat, per foramen demisit. Quam cum retraxisset, naribus admovit, & unguenti odorem suavissimum olfecit. Ea res & operantibus, & iis qui adstabant, animos addidit. Statimque detecto loculo, Eusebiam reperiunt. Id vero quod ad caput ejus eminebat, in arcæ formam undique dedolatum, proprio intus operculo tegebatur; & utrinque ad labra impositum ferrum plumbo solidatum, operculum continebat. In medio vero foramen rursus apparet, adhuc manifestius ostendit, Martyres intus conditos esse. Quæcum nuntiata essent, confessim Augusta, & Episcopus, ad Basilicam Martyris accurrunt.

C

Iiji

Ac protinus ferreis vinculis operâ artificum circumquaque exemptis, operculum facile posthac extractum fuit. Sub quo magna copia unguentorum, & in his duas Pyxides argenteæ reperte sunt, in quibus sacra reliquia erant reconditæ. Ac tum quidem Augusta, facta oratione, gratias egit Deo, quod ipsam tanta visione dignatus esset, & quod sacras reliquias tandem reperisset. Postmodum vero, cum Martyres pretiosissimâ capsâ honorasset, eos juxta admirandum Thyrsum depositus: publica festivitate, ut par erat, & solenni pompa cum psalmodiis & competenti cultu celebrata: cui ego quoque interfui. Et hæc quidem in hunc modum gesta esse, testabuntur hi, qui festivitati interfuerunt: omnes enim ferme adhuc superfunt. Quippe hæc diu postea contigerunt Proculo, Constantinopolitanam Ecclesiam administrante.

ανάκτα ἐδίδα τῶν ἐπισημόνων αἰχματών των τῶν σιδηρέων δεσμῶν, οὐπεῖσθαι μέντοι ὑπὸ ἐπιθεμα· οὐδὲ ὅτα τούτο μύρη πολλα, καὶ ἐν τοῖς μύροις ἀλαβασερθῆναι δεγνοῦν δύο διερευσαν, εἰς τὰ ιερά λεγύναι τούτα. Τοτε μὲν ἡ βασιλίς διχαρισμεῖ πέντε ταῦτα, Τοσαύτης ἐπιφανεῖς αἰξιωτακούτης διέστεως ἐπιμυχθεῖσα τῶν ιερῶν λεγύναι μῆτρα ταῦτα, πολυθελεστὴ θύμη πιάσατες μάρμυρος, τοῦτο τὸν θεωρεῖσθαι θύμη κατέστη, δημοσιελέσθε ἐοῖσθε, ως εἴος, κατὰ τοπονήσους πιμῆς καὶ πομπῆς σὺν γαληνῷ διαίσθετες, οὐδὲ γεγνωμένοις. Καὶ μὲν ἀδενόθεοι, οἱ στρατιώτες τῇ ἐοῖσθε μαρτυρόσθοι, χρεὸν γετεπατεσταῖσθαι, καὶ θόπον πολλῷ θεροντικόν πολλὰ ἐπιμετρούσθε· την καντακινεπόδης σκηλησίαν.

CAPUT III.

*Iterum de virtute Pulcherie, ac sororum
jus: & quam Deo charafuerint.*

Sed & aliis in rebus, Deus id quod venturum erat, Augustæ sibi prænuntiassè dicitur: multaque tum illi, tum sororibus accidisse fama est, quæ Dei erga illas amorem testarentur. Nam & illæ idem vivendi genus institutumque se cantantur. Erga lacerdotes ac sacras ædes promptæ ac sedulæ: in peregrinos, egentes ac pauperes munificæ. Mensa ut plurimum eadem est omnibus, idemque procelius. Noctu atque interdiu Hymnos Deo simul canunt. Et prout honestarum mulierum consuetudo est, texendi & hujuscemodi operum studiosæ sunt. Otium enim ac desidiam, quamvis Augustæ, & in Imperio natæ atque educatæ, sacra virginitate quam profitentur, indignam esse censuerunt, & à vita sua procul amandarunt. Qua de causa cum Deus manifeste propitius esset, carumque domum præsidio suo tueretur, Imperatoris quidem & ætas & Imperium indies crescebat. Infidia vero & bella, quæcumque adversus illum conflata erant, sua sponte dificutiebantur.

AΟΥΘΩ ὃς ἐπὶ ἀλλοις περιγραμεῖ πολλάκις τὸν θεὸν προαναφαντικότερον τῆς εαυτοῦ, ἐπλείσας θεοφιλανδρίαν συμβῆναι φέλει αὐτῷ καὶ τὰς αὐτῆς ἀδελφάς ἐπεὶ καὶ αὐταῖς τὸν ιστον πολλούσι τρέπον, φέλει τὰς ιερέας, καὶ τὰς δικηνεισοκακας ποιεῖσθαι, καὶ φέλει τὰς δειρύες ξεναγεῖς καὶ πιλοχρέες φιλοιμεμδρανούσιαν περιθεῖσθαι, επιπανή αὐλή πάσαις κονῆται καὶ μετ' ήμερον τὸν θεὸν ἴμενει καὶ τὰς αἰξιαγάσων γυναικῶν νόμον. οὐ φασι τούτων οὐτανέργουν ἐπιμελεῖται φερεῖσθαι δεργίαιν, καίπερ βασιλεύεσσαι καὶ τοις βασιλεοῖς τεχθεῖσαι, καὶ τερψθεῖσαι, παρθενίας ιερέων μετεπασται, αναζητηθεῖσαι, καὶ τὰ οἰκεῖα βίας αἴφωσται διατάσσαι περιφανῶς ἵλεωντι τοῦ θεοῦ καὶ τὰς αὐλῆς καὶ οὐτερεμαχεῖσθαι, περιμένειν καὶ τὰς δέχεσθαι επεδίδει πάταστεπέλη, καὶ τὸ οὔλεμόν τοῦ κατ' αὐτὸν συνιειμένον αὐτομάτως διελένετο.